

СТАНОВИЩЕ

на проф. д-р Йордан Николов - член на научно жури по конкурс за заемане на академична длъжност „Доцент“ по „Паразитология и инвазионни болести на животните“, Област на висше образование б. „Аграрни науки и Ветеринарна медицина“, в професионално направление б. 4. „Ветеринарна медицина“. Настоящото становище е в съответствие с решение на ФС на ВМФ (№ 5/25. 05. 16 г.), заповед на Ректора на ТрУ (№ 1418/31. 05. 16 г) и първо заседание на научното жури от 30. 06. 2016 г.

По обявения конкурс в ДВ, брой 32/22. 04. 2016 г. за заемане на академична длъжност „Доцент“ по „Паразитология и инвазионни болести на животните“, Област на висше образование б. „Аграрни науки и Ветеринарна медицина“, в професионално направление б. 4. „Ветеринарна медицина“ за нуждите на катедра „Ветеринарна микробиология, инфекциозни и паразитни болести“, секция „Паразитология и инвазионни болести“ на Ветеринарномедицински факултет при ТрУ, гр. Ст. Загора се явява един кандидат – гл. ас. д-р Звезделина Тодорова Киркова.

Д-р Звезделина Киркова е родена на 12. 08. 1973 г. в гр. Раднево. Завършва средно образование в Стара Загора през 1992 г., а през 1998 г - ВМФ при Тракийски университет, с ОКС „Магистър“ по специалността „Ветеринарна медицина“. След конкурс постъпва на работа като редовен асистент в катедра „Паразитология и инвазионни болести“ през 1999 г. Последователно е старши и главен асистент от 2006 до сега. През 2012 г ѝ е присъдена ОНС „Доктор“, след успешна защита на дисертационен труд на тема „Етиологични, епидемиологични и клиничкохимични проучвания върху трихурозата при кучетата и опити за контрол“. Владее английски език. Има отлични компютърни умения. Престоят ѝ в катедрата (17 г) е свързан с учебно-преподавателска и научно-изследователска дейност, като е участвала в редица национални и международни конференции и конгреси (Хърватия – II - IX 2007, Германия – IV - VII 2013). Научните ѝ изследвания са предимно в областта на ветеринарната хелминтология. Била е научен ръководител на двама специализанти по паразитни болести на дребните животни и консултант на четирима специализанти по паразитни болести на продуктивните животни. Участвала е като лектор в обучителни семинари по линия на СДК у нас и в чужбина.

Учебно-преподавателска дейност

Д-р Киркова има осигурен лекционен курс от 30 часа, съгласно утвърдените нормативи за аудиторна заетост на преподавателите във ВМФ на ТрУ, видно от справка на деканата на ВМФ. Тя е водила и води редовно упражнения, повече от 16 години със студентите от IV и V курс по дисциплините „Обща паразитология“, „Специална паразитология“, „Стадна диагностика“ и „Подвижна клиника“.

Учебни помагала

Д-р Киркова е съавтор в написването на 1 ръководство за упражнения по ветеринарна паразитология (№ 29).

Научно-изследователска дейност

Д-р Киркова защитава дисертация за придобиване на ОНС „Доктор“ (2012) на тема „Етиологични, епидемиологични и клиничкохимични проучвания върху трихурозата при кучетата и опити за контрол“.

За участие в конкурса за „Доцент“ д-р Киркова представя общ списък на научни трудове 29, от които за получаване на ОНС „Доктор“ – 4 броя (№№ 1, 1а дисертация и автореферат и №№ 2, 3, 4, свързани с дисертацията) и 24 броя, извън дисертационния труд, отпечатани в периодични български и чужди научни списания и сборници от научни форуми у нас и чужбина, включително 1 ръководство за упражнения.

Научните трудове №№ 1 - 4 (дисертация, автореферат и тези, свързани с дисертацията) няма да анализирам като приноси, тъй като кандидатът ги е представял пред Научно жури, за което му е присъдена ОНС „Доктор”.

Д-р Киркова е самостоятелна в един научен труд (№ 2); водещ автор - в 8 (№№ 3, 4, 14, 16, 21, 25, 27, 28); на второ място - в 6 (№№ 5, 7, 12, 13, 17, 22); на трето и следващо място - в 12 (№№ 6, 8, 9, 10, 11, 15, 18, 19, 20, 23, 24, 26).

В международни списания с импакт-фактор (Journal of the South African Veterinary Association, Infection, Genetics and Evolution, Journal of the Faculty of Veterinary Medicine of Istanbul University, Veterinary Parasitology, Kafkas Universities Veterinary Fakultesi Dergisi, Parasitology Research) са публикувани 6 от н. трудове (№№ 5, 6, 7, 8, 9, 10). Общият IF от публикации е 8, 273, а личният IF е 0.849. Научните трудове, публикувани в списания без IF са 10 броя (№№ 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20), а тези, публикувани от научни конференции, симпозиуми и конгреси у нас и чужбина - 8 броя (№№ 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28). Участва в 2 НП (2001/02 г и ръководи един (2006 г).

Общият брой на цитиранията на научните трудове е 20 (№ 6 - 14 пъти; №10 - 1 път и № 12 - 5 пъти), като всичките са в чужди списания с IF. Общият IF от цитираните публикации е 59.84.

Научните трудове на Д-р Киркова са резултат от самостоятелни и колективни изследвания, които бих групирал в следните направления:

1. Научни публикации, свързани с проучвания върху паразитофауната на домашните и диви каниди и фелиди (№№ 9,10,11,12,14,15,16,21,23,24,25,26,27,28).

1.1. Изследвания върху дирофиляриозата при кучета и диви каниди (№№ 9,12,21,25) представят съвременни данни за разпространението на заболяването, както и към някои аспекти от патогенезата на инвазията. Най-висок екстензитет на инвазията с *D. immitis* е констатиран при скитащите кучета, следван от този при вълци, лисици и чакали от различни райони на страната, давайки представа за мащабите на проблема. Установена е неблагоприятна тенденция към повишение на екстензитета на инвазията с *D. immitis* и с *D. repens*. Чрез проследяване на промените на два гломерулни маркера, преди и след лечението, е доказано, че инвазията с *D. immitis* предизвиква преходна гломерулна дисфункция (Оригинални приноси).

1.2. Изследвания върху гиардиазата (№№ 10,15,23,24) потвърждават, че тя е често срещана паразитоза при кучето, котката и човека. За първи път в България се прави проучване върху възможните зоонозни аспекти на гиардиазата. Изследванията показват, че 7.5% от домашните любимци на хора, инвазирани с *Giardia duodenalis*, също са инвазирани. Имунобиологичните изследвания показват, че 18% от кучетата и 20,7% от котките с диаричен синдром, са инвазирани с *Giardia duodenalis*. Резултатите потвърждават, че гиардиазата е съществен фактор в етиологията на диаричния синдром при младите животни. При имунобиологичните и молекулярни изследвания на изолати от кучета у нас, са установени само специфичните за кучетата С и Д генотипове *Giardia duodenalis*. Не са открити зоонозните А и В генотипове. (Оригинален принос). Изследванията показват, че 77.8% от хората, опаразитени с *Lambliа intestinalis*, са в постоянен контакт с животни (домашни любимци или продуктивни животни).

1.3. Изследвания върху трихинелоза (№ 11), трихурозата (№№ 14,16,28), лайшманиозата (№ 26) и ектопаразити (№ 27). Трихинелозата е доказана при почти всички изследвани видове диви месоядни животни, като най-висок екстензитет на инвазията е установен при белките, следвани от лисиците, язовците, чакалите, дивите котки и вълците. Установява се, че трихурозата е една от често срещаните хелминтози при кучетата на възраст над 6-месечна възраст. Инвазия с *Trichuris vulpis* при 30,7% от чакалите и 12,2% от лисиците показва, че те също играят съществена роля в епидемиологията на заболяването. Установено е, че 95.5% от лисиците, 100% от чакалите, 95.5% от дивите

котки и 89% от белките и при 52% от кучетата са инвазирани с един или повече вида хелминти и протозои (Оригинални приноси с практическо приложение). Самостоятелните серологични тестове не са подходящи за диагностика на лайшманиозата, поради вертикалната трансмисия. Разработен е високочувствителен и специфичен real-time PCR (qPCR) тест за доказване на инвазията, преди серопозитивирането. В изследването са включени седем ELISA положителни проби от кучета от България. Четири от тях дават положителен за *Leishmania infantum* резултат, при изследването с PCR. Открити са четири вида бълхи (*Ctenocephalides canis*, *Pulex irritans*, *Ctenocephalides felis*, *Archaeopsylla erinacei*) и три вида кърлежи (*Rhipicephalus sanguineus*, *Ixodes ricinus* и *Cheyletiella* spp.) при 63,1% от изследваните 295 кучета (Приноси с приложен характер).

2. Научни публикации, свързани с проучвания върху паразитофауната на еднокопитни, едри и дребни преживни животни (№№ 5,6,7,18).

Инвазия със стомашно-чревни стронгилиди е доказана при 83,3% от изследваните 263 магарета, от различни райони на страната. Еднократното подкожно третиране с ivermectin в доза 0,2 mg/kg, показва 96% ефективност срещу тях (Принос с приложен характер). Изследванията показват, че 87% от овците и 91% от козите стада са опаразитени със стомашно-чревни стронгилиди от шест рода (*Haemonchus*, *Chabertia/Oesophagostomum*, *Ostertagia*, *Nematodirus* и *Trichostrongylus*). Доказана е доминиращата роля на *Haemonchus* в общата популация на стронгилидите (приноси с приложен характер). Изследванията върху генетичната вариабилност на *Echinococcus granulosus sensu stricto*, установяват трите основни генотипа (EG1, EG2, EG3) в Източноевропейската популация. Открити са и 21 хаплотипа (EG4–EG22, EG25 и EG26) в Източноевропейската популация и четири (EG7, EG22, EG23 и EG24) в Италия; от които 10 хаплотипа не са описвани досега (EG7, EG9, EG11, EG12, EG13, EG15, EG16, EG17, EG19 и EG23). (Оригинален принос). В пробите от България са доказани 16 хаплотипа (EG1, EG2, EG3, EG4, EG5, EG6, EG8, EG11, EG12, EG14, EG16, EG17, EG18, EG19, EG20 и EG21). (Оригинален принос). Описани са смъртни случаи при кози, причинени от масивна инвазия с *Pentastomum denticulatum*. Документирани са патологоанатомичните изменения. Направено е морфологично описание на изолираните паразити (Ориг. принос).

3. Научни публикации, свързани с клинични изпитвания на противопаразитни продукти (№№ 8,17,19,20).

Клиничното изпитване на spot-on противопаразитен продукт, съдържащ fipronil, (S)-methoprene, eprinomectin и praziquantel при котки, естествено инвазирани със стомашно-чревни хелминти доказва високата противопаразитната ефективност и безопасност (Потв. принос с практическа насоченост). Проведените изследвания с бензимидазолите показват висока ефективност срещу стомашно-чревни стронгилидоза при овцете. Не са установени признаци на изградена антихелминтна резистентност. В едно от изследваните 12 стада овце е доказана резистентност на стомашно-чревните стронгилиди към левамизол (Оригинален принос). За първи път в България, 6 години по-късно е доказана резистентност на стомашно-чревните стронгилиди към бензимидазоли в две от изследваните 13 стада овце (Оригинален принос).

В резултат на проведените изследвания и публикуване на резултатите от тях се правят оригинални и потвърдителни приноси за фундаменталната и приложна ветеринарномедицинска наука и практика, обстойно описани в приложените документи, можещи да се прочетат от всеки интересуваш се.

Заклучение

Представеният пакет от документи по конкурса за заемане на академичната длъжност „Доцент” от д-р Звезделина Тодорова Киркова отговаря на изискванията на нормативните документи в Р. България и поднормативните за ТрУ. В съответствие с ПРАС на ТрУ (Приложение 8.2) д-р Киркова покрива препоръчителните критерии за

оценяване на кандидатури за заемане на академична длъжност „Доцент”, като има изискуемия хорариум от 30 лекционни часа, учебно помагало (ръководство за упражнения), ръководство и участие в НП, участие в научни форуми, водещ и първи автор в научни публикации в международни списания с IF и национални такива, цитирания в списания с IF и без такъв.

Предвид дългогодишната ѝ учебно-преподавателска и научно-изследователска дейност в ТрУ, д-р Киркова е изграден паразитолог - преподавател и изследовател, поради което убедено препоръчвам на членовете на Научното жури да класира кандидата и предложи на ФС на ВМФ да я избере на академичната длъжност „Доцент” по „Паразитология и инвазионни болести на животните”, Област на висше образование 6. „Аграрни науки и Ветеринарна медицина“, в професионално направление 6. 4. „Ветеринарна медицина” за нуждите на катедра „Ветеринарна микробиология, инфекциозни и паразитни болести“, секция „Паразитология и инвазионни болести” на Ветеринарномедицински факултет при ТрУ, гр. Ст. Загора.

15. 08. 2016 г.
Ст. Загора

Подпис:.....
(проф. д-р Димитър И. Николов)

